

ΛΙΜΝΗ ΚΑΡΛΑ

Ένα από τα μεγαλύτερα περιβαλλοντικά έργα της Ευρώπης

Λίμνη Κάρλα ή όπως ονομαζόταν στην αρχαιότητα λίμνη Βοιβής. Το 1962 το ανθρώπινο χέρι την αποξήρανε, το 1999 το ανθρώπινο μυαλό ξεκίνησε να την επαναδημιουργεί. Έχουν περάσει 10 και πλέον χρόνια από τότε που δόθηκε το σήμα εκκίνησης για το έργο της ανασύστασης της λίμνης Κάρλας και, δυστυχώς, τα έργα ακόμη δεν έχουν ολοκληρωθεί. Σύμφωνα με την απάντηση που έδωσε ο υφυπουργός Υποδομών, Γ. Μαγκριώτης, μετά την κοινή επιστολή των Τεχνικών Επιμελητηρίων Μαγνησίας και Κεντρικής & Δυτικής Θεσσαλίας, το 2014 προβλέπεται η πλήρης λειτουργία της λίμνης της Κάρλας, που θα εξασφαλίσει την ύδρευση μεγάλο τμήματος του πολεοδομικού συγκροτήματος του Βόλου και θα επιτρέψει το κλείσιμο των γεωτρήσεων, που σήμερα αντιμετωπίζουν προβλήματα υφαλμύρωσης. Κοινή διαπίστωση όλων των φορέων, πολιτικών και αυτοδιοικητικών, είναι ότι το έργο έχει καθυστερήσει σημαντικά. Ωστόσο, πρέπει να σημειωθεί ότι πρόκειται για ένα έργο που ο συνολικός προϋπολογισμός του θα ξεπεράσει το ποσό των 246.000.000 ευρώ.

Το έργο της επαναδημιουργίας της λίμνης Κάρλας είναι ένα έργο εξαιρετικής σημασίας και πολλαπλής σκοπιμότητας, και έχει ως στόχο:

- Την περιβαλλοντική αναβάθμιση της ευρύτερης περιοχής. Είναι ένα από τα σημαντικότερα περιβαλλοντικά έργα της χώρας μας.
- Την αποκατάσταση του υπόγειου υδροφόρου

ορίζοντα της ευρύτερης περιοχής, με εξασφάλιση επιφανειακού νερού για άρδευση που σήμερα γίνεται από γεωτρήσεις.

- Την εξεύρεση επαρκών ποσοτήτων νερού από γεωτρήσεις για την ενίσχυση της ύδρευσης του Βόλου.
- Την αλλαγή του μικροκλίματος.
- Την άρδευση 92.500 στρεμμάτων.

Ο σχεδιασμός αποξήρανσης της λίμνης Κάρλας, που έγινε το 1962, ήταν στην κατεύθυνση να αδειάσουν τα νερά της λίμνης στον Παγασητικό, καθόσον ήταν υφάλμυρα και ακατάλληλα για πόση και ύδρευση και αμέσως μετά να κατασκευαστεί ταμιευτήρας 67.400 στρεμ., ώστε να εγκιβωτιστεί η λίμνη για να μην έχει τις τεράστιες αυξομειώσεις (45.000 - 180.000 στρεμ.), να αντιμετωπιστούν τα πλημμυρικά φαινόμενα και να λείψει η ελονοσία, η οποία μαστίζε τα παρακάρλια χωριά.

Κατά συνέπεια, ήταν σωστή η σκέψη για αποξήρανση της λίμνης. Το μεγάλο λάθος που έγινε από τις κυβερνήσεις είναι ότι ουδέποτε ολοκληρώθηκε το έργο της Κάρλας.

Έγινε η σήραγγα προς Παγασητικό, αδειάσαν τα νερά της λίμνης, αλλά δεν κατασκευάστηκε ποτέ ο προαναφερθείς ταμιευτήρας.

Αυτό είχε ως αποτέλεσμα φοβερές επιπτώσεις στο περιβάλλον και ιδιαίτερα στην υπόγεια υδροφορία, η οποία από τα 10-12 μέτρα κατέβηκε στα 200-300 μέτρα, με επακόλουθο και την υφαλμύρωση, λόγω εισδοχής του θαλάσσιου μετώπου.

του ΔΗΜΗΤΡΗ ΑΘ. ΧΟΡΤΑΡΓΙΑ

Χρειάστηκαν 47 χρόνια, για να πέσουν τα πρώτα 30.000.000 κ.μ. νερού από τον Πηνειό στον ταμιευτήρα των 38.500 στρεμμάτων και να αρχίσει η βελτίωση του περιβάλλοντος, κυρίως στην υπόγεια υδροφορία, για την οποία, όμως, θα απαιτηθεί σοβαρό χρονικό διάστημα.

Σύμφωνα με ιστορικά στοιχεία, η λίμνη προήλθε από τεκτονική καθίζηση, η οποία δημιούργησε μια περιοχική χαμηλού ύψους, με αποτέλεσμα να συγκεντρώνονται εκεί τα νερά των

που συντάχτηκαν από το 1913 έως το 1960 προέβλεπαν αποξήρανση της λίμνης και παράλληλα κατασκευή ταμιευτήρα για άρδευση, έργα που δεν έγιναν.

Μετά την αποξήρανση η λίμνη εξακολουθούσε να σχηματίζεται στις χαμηλότερες περιοχές, όταν οι εισροές ξεπερνούσαν την παροχευτική ικανότητα της σήραγγας. Έτσι, η περιοχή που ελευθερώθηκε από την αποξήρανση της λίμνης, δεν μπορούσε να δοθεί πλήρως για καλλιέργεια.

στάθηκε ότι παρουσιάζεται μια μοναδική ευκαιρία για μερική αποκατάσταση του βιοτόπου της Κάρλας. Έτσι οι προσπάθειες εστιάστηκαν στο σχεδιασμό ενός έργου πολλαπλής σκοπιμότητας, που θα λειτουργήσει σταδιακά, με βάση τις αρχές της αειφορίας, προς όφελος τόσο του φυσικού όσο και του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος.

Η δημιουργία της νέας λίμνης, στο χαμηλό τμήμα της περιοχής της παλαιάς, καταλαμβάνει έκταση 42.000 στρεμμάτων και θα περιβάλλεται από τους γύρω ορεινούς όγκους. Όπου αυτοί δεν υπάρχουν, δημιουργήθηκαν αναχώματα συνολικού μήκους 13 χλμ. Στη λίμνη θα παροχετεύονται τα νερά της ευρύτερης λεκάνης απορροής μέσω τεσσάρων κύριων χωμάτινων συλλεκτών, συνολικού μήκους 39 χλμ., καθώς και τα χειμερινά νερά του Πηνειού ποταμού, που θα αποτελούν το 60% της τροφοδοσίας της λίμνης. Η χωρητικότητά της σχεδιάστηκε για την αντιπλημμυρική προστασία της γύρω πεδιάδας.

κό οικοσύστημα που θα προκύψει. Παραλίμνια υγροτοπικά συστήματα θα λειτουργούν ως φυσικό σύστημα καθαρισμού των υδάτων, πριν από τη διοχέτευσή τους στη λίμνη.

Προβλέπεται η κατασκευή ενός εξωτερικού υγροτόπου - αναθρεπτήρα για την αναπαραγωγή και τον εμπλουτισμό της λίμνης με ιχθυοπανίδα, καθώς και ιχθυοδίδων για την ελεύθερη επικοινωνία των ψαριών. Επίσης, θα κατασκευαστούν έργα υποδομής για την οργάνωση ήπιων τουριστικών δραστηριοτήτων (κέντρο πληροφόρησης, μουσείο, διαμόρφωση θέσεων θέας, μονοπάτια και χώροι αναψυχής, υποδομές δραστηριοτήτων αναψυχής).

Εκτιμάται ότι με την επαναδημιουργία της λίμνης θα αρδευτούν οι γύρω περιοχές σε έκταση 92.500 στρεμμάτων. Από αυτές, τα 50.000 στρέμματα θα αρδεύονται προσωρινά μέσω του δικτύου των τάφρων που υπάρχουν, οι οποίοι θα συμπληρωθούν με νέα έργα. Η υπόλοιπη έκταση των 42.500 στρεμμάτων θα εξυπηρε-

Η ανασύστασή της πέρασε από... σαράντα κύματα

απορροών των γύρω ορεινών όγκων της πεδινής έκτασης μέχρι τον Πηνειό ποταμό, αλλά και των πλημμυρικών νερών του Πηνειού, που βρίσκεται υψηλότερα από τη λίμνη.

Σύμφωνα με τα στοιχεία, η έκτασή της μεταβαλλόταν από έτος σε έτος, ανάλογα με τις βροχοπτώσεις, και κάλυπτε εκτάσεις 65.000 - 130.000 στρεμμάτων. Ήταν αβαθής (το νερό κάλυπτε δύο έως έξι μέτρα) και είχε πλούσια υδρόβια βλάστηση με μεγάλη σημασία για όλα σχεδόν τα είδη πουλιών. Το 1962, λίγο προτού αποξηρανθεί η λίμνη, 430.000 πουλιά ζούσαν εκεί. Είχαν καταγραφεί 143 είδη πουλιών, από τα οποία τουλάχιστον 55 θεωρούνται σήμερα προστατευόμενο είδος.

Η λίμνη ήταν, επίσης, από τις πλουσιότερες σε ιχθυοπανίδα περιοχές της Ελλάδας. Σύμφωνα με στοιχεία, η επισήμως φορολογούμενη ποσότητα αλιευμάτων έφθανε τις καλές χρονιές τούς 900 τόνους. Περίπου 1.000 οικογένειες ψαράδων ζούσαν από την αλιεία.

Η αποξήρανση της Κάρλας έγινε ύστερα από επιθυμία των κατοίκων της περιοχής, οι οποίοι υπέφεραν από την ελονοσία και πίστευαν ότι με την καλλιέργεια των αποξηραμένων εκτάσεων θα αυξανόταν το εισόδημά τους. Συνολικά ελευθερώθηκαν 185.000 στρέμματα, συμπεριλαμβανομένων και των πλημμυρισμένων εκτάσεων. Οι προμελέτες

Μετά την απελευθέρωση μέρους των εκτάσεων άρχισε η κατασκευή γεωτρήσεων για την άρδευσή τους. Το αποτέλεσμα ήταν ο υπερβολικός υποβιβασμός του υπόγειου υδροφόρου οριζοντα, του οποίου σημαντική πηγή τροφοδοσίας ήταν η λί-

μη. Σήμερα υπάρχουν περιοχές στις οποίες αντλούν νερό για άρδευση σε πολλά μέτρα κάτω από τη στάθμη της θάλασσας.

Από το 1982 άρχισε να μελετάται η επαναδημιουργία της λίμνης. Το 1995, κατά τη σύνταξη της μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων, διαπι-

Για τη στήριξη της υδρόβιας ορνιθοπανίδας, το εσωτερικό των αναχωμάτων της λίμνης θα διαμορφωθεί κατά τόπους βαθμιδωτά. Επίσης, μέσα στη λίμνη θα κατασκευαστούν τρία νησάκια.

Η περιοχή γύρω από τη λίμνη θα φυτευτεί για να λειτουργήσει το φυσι-

κτηθεί με μόνιμα, πλήρη δίκτυα.

Με τον τρόπο αυτό θα αναδιαρθρωθεί η διαχείριση του υπόγειου υδατικού δυναμικού, ώστε να περιοσέψει νερό, το οποίο θα μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την ενίσχυση της υδροδότησης της πόλης του Βόλου.

Η πορεία κατασκευής των έργων

Αυτή τη στιγμή τα έργα τα οποία έχουν κατασκευαστεί και προβλέπεται να κατασκευαστούν στη λίμνη Κάρλα είναι τα εξής:

A) Έχουν τελειώσει τα έργα της πρώτης φάσης, που είναι ο ταμιευτήρας, οι τέσσερις συλλεκτήρες και τα αντλιοστάσια.

B) Εκτελούνται οι παρακάτω εργασίες:

- Αντλιοστάσιο Πηγειού, προϋπο-

σιών αρχικής εργολαβίας και υγροτόπου, προϋπολογισμού 23.000.000 ευρώ.

• Κατασκευή έργων διαμόρφωσης και ανάδειξης περιβάλλοντος, διαχείρισης επισκεπτών και υποδομών, ήπιας τουριστικής ανάπτυξης λίμνης Κάρλας, προϋπολογισμού 7.800.000 ευρώ.

- Φράγμα Γυρτώνης, μέσω του ο-

ντιπλημμυρικών έργων και έργων ορεινής υδρονομίας στη λεκάνη της λίμνης Κάρλας, προϋπολογισμού 13.200.000 ευρώ.

• Η Β' φάση των έργων ενίσχυσης ύδρευσης μείζονος περιοχής Βόλου, προϋπολογισμού 3.500.000 ευρώ.

• Η Β' φάση του αρδευτικού έργου, προϋπολογισμού 7.000.000 ευρώ.

τος του ΥΠΕΧΩΔΕ για το περιβάλλον. Σήμερα βρίσκονται σε εξέλιξη έργα συνολικού προϋπολογισμού 45,5 εκατ. ευρώ που δημοπρατήθηκαν μετά το 2004. Αυτά αφορούν στα απαιτούμενα έργα για την τροφοδοσία της λίμνης από τον ποταμό Πηνειό, στα έργα μεταφοράς και διανομής νερού άρδευσης και στα έργα ενίσχυσης της ύδρευσης της μείζονος περιοχής Βόλου.

Επίσης, έχει ήδη προκηρυχθεί το έργο «Υπολειπόμενες εργασίες της αρχικής εργολαβίας και του υγροτόπου», προϋπολογισμού 23 εκατ. ευρώ.

Δύο ακόμη συμπληρωματικά του αρχικού έργα, αυτό της «Διαμόρφωσης και ανάδειξης περιβάλλοντος, διαχείρισης επισκεπτών και υποδομών ήπιας τουριστικής ανάπτυξης λίμνης Κάρλας» και τα «Συμπληρωματικά αντιπλημμυρικά έργα και έργα ορεινής υδρονομίας στη λεκάνη της λίμνης Κάρλας», προϋπολογισμού 8,1 εκατ. ευρώ και 13,1 εκατ. ευρώ, αντίστοιχα, πρόκειται να δημοπρατηθούν τον επόμενο μήνα.

Ο προγραμματισμός περιλαμβάνει δύο ακόμη συμπληρωματικά έργα, μετά την ολοκλήρωση των έργων της πρώτης φάσης και των απαιτούμενων μελετών αναδασμού από τη Νομαρχία Μαγνησίας. Αυτά είναι τα «Έργα ενίσχυσης της ύδρευσης της μείζονος περιοχής Βόλου, Β' φάση», προϋπολογισμού 3.500.000 ευρώ, περίπου, και τα «Έργα μεταφοράς και διανομής νερού λίμνης Κάρλας, Β' φάση», με προϋπολογισμό 7.000.000 ευρώ, περίπου.

Το πιο σημαντικό, όμως, νέο έργο το οποίο δεν είχε συμπεριληφθεί στον αρχικό σχεδιασμό των έργων για την επαναλειτουργία της λίμνης Κάρλας και αξίζει να αναφερθεί, είναι η δυνατότητα τροφοδότησης της λίμνης με βαρύτητα από τον Πηνειό, από το φράγμα της Γυρτώνης. Ήδη κατασκευάζεται στο Νομό Λάρισας το φράγμα της Γυρτώνης με προϋπολογισμό 38 εκ. ευρώ, το οποίο ολοκληρώνεται στις αρχές του 2010.

Η λύση της μεταφοράς νερού με βαρύτητα είναι ορθότερη και οικονομικότερη. ▶

λογισμού 7.329.306 ευρώ.

• Κατασκευή έργων ενίσχυσης μείζονος περιοχής Βόλου, προϋπολογισμού 9.083.750 ευρώ.

• Κατασκευή έργων μεταφοράς και διανομής νερού λίμνης Κάρλας (αρδευτικό), προϋπολογισμού 24.738.000 ευρώ.

- Κατασκευή υπολειπόμενων εργα-

σιών, όταν τελειώσει, το νερό του Πηνειού θα έρχεται στην Κάρλα διά βαρύτητας.

• Συντάσσεται μελέτη συστήματος διαχείρισης των νερών, των εδαφών και των οικοσυστημάτων της περιοχής.

Γ. Απομένουν να υλοποιηθούν οι εξής εργασίες:

- Κατασκευής συμπληρωματικών α-

• Έργο μεταφοράς με βαρύτητα από το Φράγμα Γυρτώνης στον ταμιευτήρα, που αφορά στον καθαρισμό, και συνδέσεις των διωρύγων μεταξύ τους.

Ειδικότερα, με τη δημιουργία του ταμιευτήρα, ο οποίος βασικά τροφοδοτείται από τα χειμερινά νερά του Πηνειού θα αρδεύεται περιοχή 92.500 στρεμμάτων, ώστε να καταργηθούν οι πολυάριθμες λειτουργούσες σήμερα ιδιωτικές γεωτρήσεις, οι οποίες αντλούν, περίπου, 24 εκατ. κ.μ. νερού το χρόνο και έχουν ως αποτέλεσμα την αδυναμία φυσικής επαναπλήρωσης του υπογείου υδροφόρου ορίζοντα. Καθιζήσεις εδαφών, που στην επιφάνεια εμφανίζονται ως ρήγματα. Φαινόμενα υφαλμύρωσης του υπόγειου υδροφόρου.

Η συνολική δαπάνη του έργου ανέρχεται στα 246 εκατ. ευρώ. Από αυτά, τα 46 εκ. ευρώ αφορούν απαλλοτριώσεις 7.000 στρ. καλλιεργήσιμων εκτάσεων.

Το μεγαλύτερο μέρος των έργων συγχρηματοδοτείται από πόρους της ΕΕ μέσω του κοινοτικού προγράμμα-

Πώς θα γεμίσει

Ο ταμιευτήρας της Κάρλας θα γεμίσει σε ποσοστό περίπου 70% με νερό του Πηνειού τη χειμερινή περίοδο. Γι' αυτό το σκοπό, αυτή τη στιγμή, κατασκευάζεται το αντλιοστάσιο του Πηνειού, το οποίο θα μπορεί να αντλεί 14 κυβικά μέτρα ανά δευτερόλεπτο, δηλαδή περισσότερα από 1.000.000 κ.μ./24ωρο. Κατά συνέπεια, εφόσον η εργολαβία εξελιχτεί ομαλά και ο Πηνειός έχει νερά εκείνη την εποχή, ο ταμιευτήρας μπορεί να γεμίσει το Μάρτιο - Απρίλιο του 2010, όπως είχε ανακοινώσει και ο πρώην υπουργός ΠΕΧΩΔΕ, Γ. Σουφλιάς, σε πρόσφατη επίσκεψή του στα έργα της Κάρλας.

Σημειωτέον ότι ήδη έχουν μεταφερθεί από τον Πηνειό στον ταμιευτήρα Κάρλας περίπου 30.000.000 κ.μ. με τα μικρά αντλιοστάσια του ΤΟΕΒ Πηνειού ένα χρόνο νωρίτερα από την πρόβλεψη, με πρωτοβουλία του υπουργού ΠΕΧΩΔΕ, Γ. Σουφλιάς, ο οποίος διέθεσε και το ποσό των 300.000 ευρώ γι' αυτό το σκοπό.

Οι προτάσεις των δύο Περιφερειακών Τμημάτων του ΤΕΕ

Αντιπροσωπεία των Τεχνικών Επιμελητηρίων Μαγνησίας και Κεντρικής και Δυτικής Θεσσαλίας, με επικεφαλής τους δύο προέδρους, **Σωκράτη Αναγνώστου** και **Ντίνο Διαμάντο**, επισκέφτηκαν πριν από λίγες ημέρες τα έργα της λίμνης και ήδη απέστειλαν κοινό υπόμνημα προς την υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, Τίνα Μπιρμπίλη, και τον υφυπουργό Υποδομών Μεταφορών και Δι-

γίνει πληρωμές, ενώ πριν από λίγο καιρό ενεγράφη σχετική πίστωση στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων. Για την ολοκλήρωση του έργου της άρδευσης θα πρέπει να προκηρυχτεί η δεύτερη εργολαβία, αφού πρώτα ολοκληρωθεί ο απαιτούμενος ανασασμός.

- Υπενθυμίζουμε ότι το αρδευτικό έργο είναι τελείως απαραίτητο για να σταματήσει η λειτουργία των 4.000, περίπου, γεωτρήσεων στην περιοχή και να ανεβεί η στάθμη του

ρεί να διαχειριστεί το υδρολογικό σύστημα της περιοχής. Αυτό απαιτεί διάθεση πόρων και προσωπικού. Η αναγκαιότητα αυτή αποδεικνύεται και από τη λανθασμένη διαχείριση των τελευταίων ημερών όσον αφορά το θυρόφραγμα, το άνοιγμα του οποίου μετά τις τελευταίες πλημμύρες οδήγησε μεγάλες ποσότητες υδάτων στον Παγασσικό, αντί για τη λίμνη.

- Πάγιο αίτημά μας είναι, εδώ και χρόνια, η ουσιαστική σύσταση και λειτουργία του Φορέα Διαχείρισης, που, μάλιστα, έχει παγώσει, τελικά, με πρόσφατη υπουργική σας απόφαση. Εκτός, όμως, από την άρση της παραπάνω απόφασης απαραίτητη για τη λειτουργία του είναι η χρηματοδότησή του και η πρόσληψη του αναγκαίου προσωπικού. Το πλέον σημαντικό ζήτημα, βέβαια, είναι το θεσμικό, δηλαδή, η υπογραφή της ΚΥΑ για τις αρμοδιότητες του ΦΔ, σχέδιο του οποίου ήδη υπάρχει.

- Τέλος, ο καθαρισμός των τάφρων είναι απαραίτητος για να μην πλημμυρίζουν παρακείμενα κτήμα-

ρά ότι η επανασύσταση της Λίμνης Κάρλας είναι ένα από τα σημαντικότερα περιβαλλοντικά έργα της Ευρώπης.

Σκοπός του έργου, που χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και εθνικούς πόρους, είναι η περιβαλλοντική αναβάθμιση της περιοχής, η αντιπλημμυρική προστασία της, η αποκατάσταση του υδροφόρου ορίζοντα, η άρδευση των περιοχών Ριζομύλου και Στεφανοβικείου, η εξεύρεση επαρκών ποσοτήτων νερού για ενίσχυση της ύδρευσης του πολεοδομικού συγκροτήματος Βόλου και Νέας Ιωνίας, καθώς και η συνολική ανάπτυξη της περιοχής.

Ζητούμε την άμεση επίλυση των παραπάνω προβλημάτων που σας αναφέραμε, καθώς είναι αδήριτη ανάγκη η ολοκλήρωση του έργου της ανασύστασης της Λίμνης Κάρλας, για την ανάπτυξη και το μέλλον του τόπου μας.

Επιπλέον, στην περιοχή αυτή προβλέπεται και η κατασκευή του Κωπηλατοδρομίου για τις ανάγκες

κτύων, Γιάννη Μαγκριώτη, όπου τονίζουν τα εξής:

«Στις 11 Νοεμβρίου 2009 τα δύο Περιφερειακά Τμήματα του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος, Μαγνησίας και Κεντροδυτικής Θεσσαλίας, επισκέφτηκαν το έργο της ανασύστασης της λίμνης Κάρλας. Είναι γνωστό ότι τα δύο Τεχνικά Επιμελητήρια έχουν πρωτοστατήσει στο παρελθόν, υποστηρίζοντας με θέρμη την κατασκευή και λειτουργία του έργου.

Από τη σύσκεψη που πραγματοποιήθηκε με τη συμμετοχή φορέων, όπως η ΕΥΔΕ Κάρλας, ο Φορέας Διαχείρισης της Λίμνης Κάρλας, ο ΤΟΕΒ Κάρλας, ο ομώνυμος δήμος κ.ά., διαπιστώθηκαν τα εξής:

- Πρέπει να υπάρξει ομαλή χρηματοδότηση από τις δημόσιες επενδύσεις του αρδευτικού έργου της Κάρλας. Η πρώτη σύμβαση με τον εργολάβο ξεκίνησε το Μάιο του 2008 και μέχρι σήμερα δεν έχουν

υδροφόρου ορίζοντα, αλλά και να επιτραπεί η λειτουργία των υδρευτικών γεωτρήσεων.

- Η πορεία της ολοκλήρωσης των συγχρηματοδοτούμενων έργων πρέπει να συνεχιστεί κανονικά, αφού και με την πρόσφατη απόφαση του Γ.Γ. Περιφέρειας Θεσσαλίας, αλλά και την εκπεφρασμένη πολιτική βούληση από όλες τις πλευρές, είναι δεδομένο ότι υπάρχει η ρητή δέσμευση ότι δε θα λειτουργήσουν οι υδρευτικές γεωτρήσεις πριν από τη λειτουργία του αρδευτικού έργου. Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι το έργο είναι περιβαλλοντικό και υδρευτικό και αν δεν εκπληρωθεί έστω και ένας από τους παραπάνω όρους κινδυνεύει με απένταξη. Βέβαια, θα πρέπει να γίνει και η απαραίτητη ενημέρωση της τοπικής κοινωνίας, ώστε να απαλειφθούν οι όποιες ανησυχίες υπάρχουν.

- Να δοθεί η δυνατότητα στην ΕΥΔΕ Κάρλας προσωρινά να μπο-

τα και να χύνεται όσο το δυνατόν περισσότερο νερό στον ταμειυτήρα αντί να χάνεται.

Τα Τεχνικά Επιμελητήρια Μαγνησίας και Κεντρικής & Δυτικής Θεσσαλίας, τονίζουν για μια ακόμη φο-

των Μεσογειακών Αγώνων του 2013, που, ως γνωστόν, η Ελλάδα ανέλαβε διά των δύο πόλεων, του Βόλου και της Λάρισας, γεγονός που θα προσδώσει μεγαλύτερη αξία στο έργο».

Βασίλης Αναστασίου

Διπλωματούχος Μεταλλουργός Μηχανικός του ΕΜΠ, ο Βασίλης Αναστασίου συνέδεσε τη 50χρονη επαγγελματική δραστηριότητά του, τόσο στην Ελλάδα, όσο και στο εξωτερικό, με τη βαριά

βιομηχανία - μεταλλουργία. Με τις επιστημονικές του γνώσεις, την κοσμοπολίτικη κουλτούρα και την πολύπλευρη εμπειρία του, συνέβαλε στη βιομηχανική ανάπτυξη της Ελλάδας την κρίσιμη μεταπολεμική περίοδο. Πέρα απ' όλα,

είναι ο άνθρωπος που βρίσκεται πίσω από την παραγωγή στην Ελλάδα των μαντεμένων μπάνιων εμαγιέ, εφάμιλλων εκείνων που κατασκεύαζαν στη Δύση, χάρη στην εγκατάσταση σύγχρονων χυτηρίων.

Μια ζωή διά πυρός (χυτηρίων) και σιδήρου

ΣΥΝΕΔΕΣΕ ΤΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΜΕ ΤΗ ΒΑΡΙΑ
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 1950-1980

ΟΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ
Η ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥΣ

Γεννήθηκε στη Ζάκυνθο το 1927. Τα Ειπάνησα, σε σύγκριση με την υπόλοιπη Ελλάδα, είχαν πάντα το βλέμμα τους στραμμένο προς τη Δύση, όχι μόνο λόγω της γεωγραφικής τους θέσης, αλλά και λόγω του γεγονότος ότι από το 13ο αιώνα έως το 1864, οπότε ενσωματώθηκαν στην Ελλάδα, οι δεσπότες των Ιόνιων Νησιών ήταν πάντα Δυτικοί (Ενετοί, Γάλλοι και Βρετανοί), με συνέπεια να διαμορφώσουν μια «δυτικότερη» κουλτούρα εντελώς διαφορετική από την υπόλοιπη Ελλάδα. Όπως αναφέρει ο Βασίλης Αναστασίου, μεγάλωσε και ανατράφηκε σε ένα «μεικτό περιβάλλον, μιας εδραιωμένης μεγαλοαστικής τάξης και μιας φθίνουσας αριστοκρατίας αποσυρόμενης πλέον από την κοινωνική ζωή», το οποίο, σε συνδυασμό με την ιδιαίτερη ιδιοσυγκρασία του χαρακτήρα του, επηρέασε σημαντικά τη μετέπειτα ζωή του.

Ο πατέρας του ήθελε τα παιδιά του να πάρουν ανώτερη μόρφωση ζώντας στο περιβάλλον της πρωτεύουσας. Για το λόγο αυτό, σε ηλικία 12 ετών, η οικογένειά του μετακόμισε και εγκαταστάθηκε μόνιμα

στην Αθήνα. Τελείωσε το βτάξιο γυμνάσιο στη σχολή Μακρή, ένα διακεκριμένο σχολείο της εποχής, στο οποίο δίδασκαν σπουδαίοι καθηγητές. Επιθυμία του πατέρα του ήταν, επίσης, να συνεχιστεί η οικογενειακή παράδοση τεσσάρων γενεών στη σαπυνοποιία. Έτσι, ο Βασίλης Αναστασίου προοριζόταν να γίνει χημικός - μηχανικός. Άλλα είχε εκείνος στο νου του.

Επηρεασμένος από το ρεύμα και τις προοδευτικές απόψεις της εποχής, που ήθελαν μια Ελλάδα να μη βασίζεται μόνο στην αγροτική παραγωγή, αλλά να αναπτύξει και τη βιομηχανία, αξιοποιώντας τον ορυκτό πλούτο, έβαλε ρότα για το Τμήμα Μεταλλουργών του ΕΜΠ, το οποίο ιδρύθηκε εκείνη την εποχή. Στη Μεταλλουργία - Χαλυβουργία, κατά βάση, τον οδήγησε ένα βιβλίο: «Η βαριά βιομηχανία στην Ελλάδα» του **Δημήτρη Μπάτση**, ένα βιβλίο το οποίο ο ίδιος το χαρακτηρίζει «σταθμό», καθώς υπήρξε καταλύτης για τη βιομηχανική ανάπτυξη της Ελλάδας.

«Ο Μπάτσης επεξεργάστηκε ένα ολοκληρωμένο σχέδιο ανάπτυξης της βαριάς βιομηχανίας σύμφωνα με τις θέσεις της ιδεολογίας του. Και

το βιβλίο του υπήρξε σταθμός. Ήταν το ανάγνωσμα όλων των νεαρών μηχανικών που προετοιμάζονταν να δουλέψουν στη δημιουργούμενη βιομηχανία, ελαφρά ή βαριά. Εδώ κάνουμε ένα εννοιολογικό λάθος όλοι. Η βαριά βιομηχανία συγχέεται με τη μεγάλη. Μια βιομηχανία μπορεί να έχει μικρή δυναμικότητα -ας πούμε ένα μίνι χαλυβουργείο, 300.000 τόνων- αλλά δεν παύει να ανήκει στη βαριά βιομηχανία, διότι πρόκειται για πρωτογενή παραγωγή, κατεργασία πόρων, όπως η εξαγωγική (extraction) μεταλλουργία. Ενώ, αντίθετα, μια τεράστια αυτοκινητοβιομηχανία χαρακτηρίζεται ως ελαφρά βιομηχανία, διότι είναι δευτερογενής παραγωγή, μεταποίηση, παραγωγή καταναλωτικών αγαθών και αυτή η δευτερογενής παραγωγή εξ ορισμού ονομάζεται ελαφρά βιομηχανία».

Το 1951 ο Βασίλης Αναστασίου παίρνει το δίπλωμα του Μεταλλουργού - Μηχανικού του ΕΜΠ, «ένα ίδρυμα υψηλού επιπέδου σπουδών, πειθαρσίας και αναγνωρισμένου κύρους, που συνδύαζε τη γαλλική άποψη του να μαθαίνεις γενικά πράγματα, αλλά και την αγγλοσαξονική του να μαθαίνεις εξειδικευμένα».

Κείμενο:

ΝΙΚΟΣ ΠΑΡΜΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

Βασισμένο σε συνέντευξη που παραχώρησε στην Κατερίνα Τοράκη και σε προσωπικές σημειώσεις του ίδιου

Το 1953, μετά την εκπλήρωση των στρατιωτικών του υποχρεώσεων, ο Βασίλης Αναστασίου προσλαμβάνεται στην ΙΖΟΛΑ ως προϊστάμενος του κυτηρίου και σταδιοδρομεί σε όλες τις βαθμίδες της ιεραρχίας της εταιρείας έως το 1969. Οι δύο υποτροφίες του για μετεκπαίδευση στις ΗΠΑ τού έδωσαν τη δυνατότητα να επισκεφτεί εργοστάσια επεξεργασίας μετάλλων και κυτήρια και να βελτιώσει τις επιστημονικές του γνώσεις, σε ένα τομέα της βιομηχανίας για τον οποίο διέβλεπε ότι είχε μεγάλη δυνατότητα ανάπτυξης στην Ελλάδα. Τις γνώσεις του αυτές αξιοποίησε ως τεχνικό στέλεχος της ΙΖΟΛΑ, οργανώνοντας ένα σύγχρονο κυτήριο στο οποίο κατασκευάστηκαν τα πρώτα μαντεμένα μπάνια εμαγιέ στη χώρα μας, τα οποία συναγωνίζονταν σε ποιότητα τα αντίστοιχα ευρωπαϊκά. Από εκείνη την περίοδο θυμάται:

«Η ΙΖΟΛΑ, ως τότε, έκανε μόνο σωλήνες ραφής για την ύδρευση και μαντεμένιους σωλήνες αποχέτευσης. Ο γερο-Δράκος (σ.σ.: το "αφεντικό" της επιχείρησης), όταν ήλθε από τη Θήβα, δούλεψε σκληρά και τελικά έγινε έμπορος, ανοίγοντας κατάστημα κικκαλερίας απ' την οποία πωλούσε εισαγόμενους σωλήνες για την ύδρευση, όπως και ο Στασινόπουλος και ο Σβορώνος. Διείδαν, όμως, αυτοί οι έμποροι ότι με την επέκταση της υδροδότησης στην

Αθήνα από την ΟΥΛΕΝ, θα ήταν πολύ επικερδέστερο να τις φτιάξουν αντί να τις εισάγουν. Και έτσι προχώρησαν: Ο μιν Δράκος αγόρασε την ΙΖΟΛΑ, ο Στασινόπουλος έστησε τη ΒΙΟΧΑΛΚΟ και ο Σβορώνος ίδρυσε την ΒΙΟΣΩΛ. Η ΘΕΡΜΙΣ, που έφτιαχνε καλοριφέρ, προσχώρησε και αυτή στην παραγωγή σωλήνων ραφής και αργότερα ο Φανεστρόπουλος. Το κυτήριο της ΙΖΟΛΑ, που, εκτός από τους μαντεμένιους σωλήνες, κατασκεύαζε και τούρκικους καμπινέδες, καζανάκια Νιαγάρα και κυτά της ΕΤΜΑ, άρχισε την παραγωγή μαντεμένων μπάνιων που εμαγιάριζε, μόνο που τα παραγόμενα κυτά βγαίνανε απαγορευτικά βαριά (100-110 κιλά), η δε απόδοση, έφτανε μόλις στο 20%. Σε 10 μπάνια παραγωγή, τα 8 ήταν σκάρτα. Όταν ανέλαβε την επιχείρηση ο γιος του Δράκου, ο Γεώργιος, ο σπουδαγμένος, με τις μο-

ντέρνες αντιλήψεις, μετά από ένα δύο ταξίδια στην Αμερική το χρόνο, διέβλεψε πως με την έκταση που είχε πάρει η αντιπαροχή με το ΚΗ΄ ψήφισμα, θα χρειαζόταν να παραχθούν σε ποσότητες μπάνια εμαγιέ και μόνον μία μηχανοποίηση της παραγωγής, με τεχνική βοήθεια και "know - how", θα μπορούσε να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της αγοράς. Όταν προ-

δεν τελεσφόρησε. Έφυγα για την πρώτη μου υποτροφία στην Αμερική, με αντικείμενο την επιστημονική οργάνωση της εργασίας και τον κυτοκάλυβα. Ζήτησα και επέτυχκα την επέκταση του αντικείμενου της υποτροφίας και επισκέφτηκα όλα τα πιθανά εργοστάσια, τα οποία ενδεχομένως να ιδρύονταν στην Ελλάδα με την εκβιομηχάνιση που ήδη είχε αρχίσει. Επι-

Απ' τις μπανιέρες...

σλήφθηκα ως νεαρός προϊστάμενος του κυτηρίου, άρχισαμε την προεργασία για μια συνεργασία με ξένους, ώστε να κάνουμε σύγχρονα ευρωπαϊκά μπάνια. Αυτή

στρέφοντας στην Ελλάδα, με κάλεσε ξανά ο Δράκος, να αναλάβω υποδιευθυντής του Χημικού, δηλαδή Κυτήριο, Εμαγιέ, Decapage, Βαφείο και Standard Cost. Τότε

Έγραψε...

Για τη μεταλλουργική βιομηχανία

«...η δημιουργία ανεπτυγμένης μεταλλουργικής βιομηχανίας, αυτή καθ' αυτή, λόγω του σημαντικού ειδικού βάρους της εντός του συνόλου της οικονομίας, δημιουργεί αυθορμητώς τας οικονομικές προϋποθέσεις (αύξησιν τού εθνικού εισοδήματος, ταχεία συσσώρευση κεφαλαίων, βελτίωσιν φορολογικής αποδόσεως κλπ.) διά την παράλληλον ανάπτυξιν των λοιπών βιομηχανικών κλάδων και εκτέλεσιν ευρέος προγράμματος πάσης φύσεως δημοσίων έργων, αφ' έτερου δε αυτή δύναται και πρέπει να σχεδιασθή εν συνδυασμώ προς σύμμετρον ανάπτυξιν των μετ' αυτής οργανικώς συνδεδεμένων παραγωγικών κλάδων. Υπό το πρίσμα της μακροπροθέσμου αυτής προοπτικής, η δυνατότης και η ανάγκη της δημιουργίας ελληνικής μεταλλουργικής βιομηχανίας παρουσιάζεται ανάγλυφος εις τον τεχνικόν κόσμον της χώρας, ο οποίος δέον δι' όλων του των δυνάμε-

προέκυψε πάλι η ανάγκη της τεχνικής βοήθειας. Ξεκίνησα το 1957 και έως το 1960 ταξιδέψαμε στη Γερμανία, στη Δανία, στην Αμερική, αλλά καταλήξαμε στην Ιταλία και σε συνεργασία με την "Necchi e Campiglio" στην Pavia. Επιστρέφοντας, αγόρασε η επιχείρηση 35 στρέμματα στο Λαύριο, ίδρυσε τη θυγατρική ΛΑΥΡΕΩΤΙΚΗ και άρχισαν να παράγονται οι μπανιέρες, με βάρος 84 κιλά η καθεμία, αλλά με επιτυχία 92-96% στην παραγωγή! Έξι μήνες χρειάστηκε να μείνω στην Ιταλία, μαζί με 15 τεχνίτες, ώστε να μάθουμε να φτιάχνουμε μπανιέρες ποιότητας export Suisse!».

Στο ίδιο διάστημα, παράλληλα με την επαγγελματική του δραστηριότητα στη βιομηχανία, ο Βασίλης Αναστασίου δίδαξε στη Σχολή Δοξιάδη, με διευθυντή τον Παπανούτσο, στο ΕΛΚΕΠΑ, και στο ΕΜΠ, όταν έγινε άμισθος επιμελητής στην έδρα της Μεταλλουργίας του καθηγητή Κωνσταντίνου Κονοφάγου (1964-1967).

Η σταδιοδρομία του στην ΙΖΟΛΑ υπήρξε η πρώτη περίοδος της επαγγελματικής του ζωής, κατά την οποία ασχολήθηκε, κυρίως ως τεχνικός στον τομέα της βιομηχανικής παραγωγής. Με την

αποχώρησή του από την ΙΖΟΛΑ, ξεκίνησε ουσιαστικά η δεύτερη περίοδος, κατά την οποία μεταπήδησε στα οικονομικά θέματα της εκβιομηχάνισης.

Ίδρυσε την Α&D ΕΠΕ (1972) και ασχολήθηκε με οικονομικοτεχνικές μελέτες, μελέτες σκοπιμότητας και παροχή υπηρεσιών συμβούλου. Παράλληλα, ενώ έχει αναλάβει τη μηχανοποίηση και μερική αυτοματοποίηση στο κεραμοουργείο ΔΗΛΑΒΕΡΗ, κλήθηκε από τον όμιλο Καραγεώργη να αναλάβει εργασίες μετασκευής πλοίων και κυρίως την προετοιμασία ως liaison officer και project manager με την «Kaiser Engineers» του project Πύλου. Εξαιτίας, όμως, της παγκόσμιας κρίσης του 1972, το project Πύλου εγκαταλείφθηκε.

Ο Αναστασίου βρήκε, ωστόσο, μιαν άλλη διέξοδο στη δημιουργικότητά του: Άρχισε, εκείνη την περίοδο, να αρθρογραφεί για θέματα που αφορούν την οικονομία και τη βιομηχανία, κυρίως στον «Οικονομικό Ταχυδρόμο», με διευθυντή τον Γιάννη Μαρίνο.

Στο εργοστάσιο χρυσού στο Ρίο Μπέντο της Βραζιλίας

Η τρίτη περίοδος της επαγγελματικής του δράσης (1981-1996) χαρακτηρίζεται από τη διεθνοποίηση της απασχόλησής του. Είναι η περίοδος, κατά την οποία α-

φάση έζησε από «πρώτο χέρι» τι σημαίνει παγκοσμιοποίηση, αφού ήταν operation manager σε 20 floating terminals, σε πλοία 40.000 τόνων, ολόκληρα εργοστάσια με σιλό, screw conveyors, αυτόματες μηχανές σάκκευσης και εκτεταμένες μεταφορικές ταινίες ως τα φορτηγά αυτοκίνητα που παραλαμβάνανε το συσκευασμένο τσιμέντο. Θυμάται πως στο λιμάνι της Αλεξάνδρειας είχε επιτευχθεί το ρεκόρ των 4.000 τόνων φόρτωση την ημέρα, ανεβάζοντας τη δραστηριότητα της «Libexim» –και αργότερα «Seabulk»– στα 4 εκατ. τόνους το χρόνο, με εκφόρτωση αλλά και ταυτόχρονη οργάνωση και δημι-

...στο τσιμέντο

νέλαβε διευθυντικό στέλεχος σε ξένες εταιρείες. Αρχικά εργάστηκε στην εταιρεία διανομής τσιμέντου LIBEXIM, με δραστηριότητα σε διεθνή λιμάνια και στη συνέχεια στη διάδοχο της SEABULK. Σε εκείνη τη

ουργία δικτύου εμπορίου στα ανά τον κόσμο λιμάνια, σε Γερμανία, Ιταλία, Αίγυπτο, Ιορδανία, Ιράκ, Κουβέιτ, Σρι Λάνκα, Αλβανία, Βιετνάμ, Ινδονησία κ.ά.

Η μακρόχρονη ενασχόλησή

ων να βοηθήσει εις την πραγματοποίησιν αυτού του σκοπού».

Αναστασίου Δ. Βασ. «**Η ειδικότης του μεταλλουργού – μηχανικού**», «**Τεχνικά Χρονικά**», 1959, τ. 173-174, σελ. 36-39.

Για τη χαλυβουργία

«...Εμείς πιστεύουμε πως το έργο πρέπει να γίνει. Ως ΤΕΕ ήδη καταγράφουμε τα στοιχεία τής αγοράς και τα τεχνολογικά δεδομένα για τη χαλυβουργία. Ας αποφασίσουμε ποιος θα το κάνει, ο ιδιωτικός ή ο δημόσιος τομέας ή και οι δύο μαζί. Αλλά ας αποφασίσουμε σε τακτές λογικές προθεσμίες. Όσο αργούμε, τόσο οι δυσκολίες και τα εμπόδια που η κατά ένα μεγάλο μέρος άρρωστη χαλυβουργία της ΕΚΑΧ, θα μας παρεμβάλει, θα κάνουν το έργο δυσκολότερο και τον πιθανό χρόνο πραγματοποίησής μακρύτερο, οπότε και οι κίνδυνοι εγκαταλείψεως της προσπάθειας θα είναι μεγαλύτεροι».

Αναστασίου Δ. Βασ. «**Η Ελληνική Χαλυβουργία στην επόμενη 20ετία**», «**Τεχνικά Χρονικά**», Απρ.-Ιουν. 1980, σελ. 66-84.

Στην Ινδονησία, παραλαμβάνοντας τσιμέντο από το Μεξικό

του με τη βιομηχανία και το εμπόριο (διανομή σε προηγμένες και υποανάπτυκτες χώρες), του έδωσε τη δυνατότητα να αντιληφθεί πώς λειτουργεί η παγκοσμιοποιημένη οικονομία και να διαπιστώσει τα προβλήματα που ανακύπτουν από τις νέες διαμορφωμένες εθνικές και διεθνείς συνθήκες, μετά την άρση των εμποδίων για την ελεύθερη μετακίνηση κεφαλαίου, εργασίας, προϊόντων, τεχνολογίας και υπηρεσιών.

Ας ξεβολουτούμε...

Ανήσυχο πνεύμα, διαθέτοντας την πανάρχαια ιδιότητα του «πολλών δ' ανθρώπων οίδεν άστυα και νόον έγγυ», ο Βασίλης Αναστασίου αντιλήφθηκε ότι η ελληνική οικονομία δεν μπορεί πλέον να είναι κλειστή –η εποχή αυτή έχει περάσει ανεπιστρεπτί. Ο ίδιος πιστεύει ακράδαντα ότι για να μπορέσουμε να επιβιώσουμε, πρέπει ως χώρα να προσαρμοστούμε στη νέα πραγματικότητα, στο ανταγωνιστικό περιβάλλον της παγκοσμιοποίησης, διατηρώντας ταυτόχρονα την εθνική μας ιδιομορφία.

«Στη διαδικασία αυτή –υποστηρίζει– θα πρέπει να υπερνικήσουμε τις χρόνιες αδυναμίες μας, να ξεβολουτούμε από τον εφησυχασμό, την υπερκατανάλωση και τις νοοτροπίες χρόνων με τις οποίες μεγαλώνουν οι νέοι μας, για μια θέση στο Δημόσιο. Αυτό που χρειαζόμαστε ως χώρα είναι παιδεία, καλλιέργεια και διάθεση να επωμιστούμε το κόστος για μια στρατηγική ανάπτυξη, η οποία θα δίνει βάρος στην πρωτογενή παραγωγή και ιδιαίτερα στη βιομηχανία. Κοιτάξτε, εγώ πιστεύω ότι δεν υπάρχει χώρα αναπτυγμένη χωρίς βιομηχανία. Ακόμα και μια τουριστική, όπως, π.χ., η Ελβετία, έχει βιομηχανία. Δυστυχώς, σήμερα δεν παράγουμε παρά ελάχιστα βιομηχανικά προϊόντα. Και γενικότερα δεν “παράγουμε πλούτο”. Ζήσαμε 20 χρόνια μετά την εκβιομηχάνιση, κατασπαταλώντας τρία ΚΠΣ, με τα οποία μπορούσαμε να ξανακάνουμε επιλεκτικά μια σπουδαία νέα και κερδοφόρο βιομηχανία εξεζητημένων προϊόντων. Ζήσαμε με πολλά δανεικά. Σήμερα

χρωστάμε και δεν μπορούμε να καλύψουμε τα χρέη μας. Τι παράγει η Ελλάδα για να το καλύψει; Τι προσθέτει στο ΑΕΠ ο τουρισμός; Η γεωργία; Οι κατασκευές; Εισάγουμε σχεδόν τα πάντα. Κάποτε ο καθηγητής Αγγελόπουλος παραπονιόταν ότι ποτέ οι εξαγωγές μας δεν ξεπέρασαν το ήμισυ των εισαγωγών μας. Σήμερα δεν φθάνουν ούτε το 1/10 των εισαγωγών. Πώς θα ζήσουμε αν δεν παράγουμε;».

Παρ' όλα αυτά, ο Βασίλης Αναστασίου δεν είναι απαισιόδοξος άνθρωπος. Πιστεύει ότι η εκβιομηχάνιση της χώρας μας την περίοδο 1952-72 δημιούργησε το υπόβαθρο για τη μελλοντική επανάληψη ενός δευτέρου οικονομικού θαύματος στη βιομηχανική παραγωγή. Θα μπορούσαμε και σήμερα να προσδεύσουμε σε αρκετούς τομείς δραστηριότητας, όπως στον τομέα των κατασκευών, όπου υπάρχει ανάλογη τεχνογνωσία, τονίζει. Κατά την άποψή του, για παράδειγμα, ελληνικές κατασκευαστικές εταιρείες θα μπορούσαν να αναλάβουν το δίκτυο σιδηροδρόμων και αυτοκινητοδρόμων στη νοτιοανατολική Ευρώπη. Γιατί, όπως δηλώνει, «διαθέτουμε κατασκευαστές. Οι κατασκευές της ΕΓΝΑΤΙΑΣ δείχνουν ότι “ποιοτικά” είμαστε ισάξιοι των Ευρωπαίων στον τομέα αυτό».

Μετά από 50 χρόνια πολύπλευρης επαγγελματικής δραστηριότητας, αναπολώντας το παρελθόν, θεωρεί ότι ο ίδιος επιτέλεσε το καθήκον του προς την πατρίδα στο ακέραιο, αφού συμμετείχε ποικιλοτρόπως στο ελληνικό βιομηχανικό «θαύμα» της μεταπολεμικής περιόδου. Και μάλλον έχει δίκιο.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΚΟΤΖΑΜΠΑΣΑΚΗΣ

Από το

Τι ήθελε ένας ορεισίβιος από το Όρος Ρεθύμνου (σε υψόμετρο 490 μέτρων στις δυτικές πλαγιές του Ψηλορείτη) στο Ναυτικό; Μην το ψάχνετε: για τον Αντώνη Κοτζαμπασάκη, όλα είναι δυνατά. Κι αυτό γιατί διαθέτει συνέπεια, ηρεμία, ψυχραιμία, αλλά και αποτελεσματικότητα.

κός, διευθυντής, γενικός διευθυντής, αναπληρωτής διευθύνων σύμβουλος), λαμβάνοντας τρεις φορές επαίνους για εξαιρετική επίδοση και διάκριση στην εκτέλεση των υπηρεσιακών καθηκόντων.

Από πολύ νωρίς ασχολήθηκε με το συνδικαλισμό, αντιπρόεδρος του Συλλόγου Πολιτικών Μηχανικών Ελλάδας (1976-1978) και Γενικός

σαν. «Λειτουργούσε ως καταλύτης, τόσο για την ενότητα των μηχανικών, όσο και για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των θεμάτων του ΤΕΕ» λένε συνοδοιπόροι και αντίπαλοι.

«Ας επαναφέρουμε στα όργανα του ΤΕΕ τις προσωπικές σχέσεις, τις ανθρώπινες σχέσεις, ας επιβάλουμε στις διαδικασίες μας χαμηλότερους τόνους, ας ακούει ο ένας τον άλλ-

κάθαρα ότι εμείς το νόμο που θα περιέχει κάτι ενάντια στους μηχανικούς δεν τον συζητάμε! Πρέπει να είμαστε σαφείς και να δείξουμε αποφασιστικότητα» 31/10/2002).

Ο Αντώνης Κοτζαμπασάκης εκπροσώπησε το ΤΕΕ σε διεθνείς οργανώσεις (FEANI), αλλά και σε πολλά συνέδρια, επιστημονικές επιτροπές κλπ.

... Όρος Ρεθύμνου, στην κορυφή... ΤΕΕ

«Όπλα», εκτός των άλλων, απαραίτητα για να διανύσει κανείς στους κόλπους του ΤΕΕ 24 χρόνια της ζωής του. «Το ΤΕΕ δεν αποτέλεσε αυτοσκοπό για τον Αντώνη, αλλά μεράκι!» λένε όσοι τον παρακολούθησαν στα χρόνια της δράσης του, συνεργαζόμενο με όλους τους προέδρους της μεταπολίτευσης.

Σήμερα, ο Αντώνης Κοτζαμπασάκης «αποστρατεύεται» από το επάγγελμα. Το αποφάσισε μετά από 37 συναπτά χρόνια που το άσκησε με συνέπεια, τόσο ως ελεύθερος επαγγελματίας, όσο και ως διακεκριμένο στέλεχος του ΟΣΕ. Το 1973 είχε αποστρατευτεί από το Πολεμικό Ναυτικό, όπου έκανε τη θητεία του (η απάντηση στο αρχικό ερώτημα), αμέσως μετά την αποφοίτησή του από το ΕΜΠ, απ' όπου έλαβε το δίπλωμα του Πολιτικού Μηχανικού.

Την ίδια χρονιά μπήκε στον ΟΣΕ, όπου πέρασε από όλες τις βαθμίδες ιεραρχίας (κατά σειρά: υπαρχιμηχανικός, προϊστάμενος, αρχιμηχανι-

**Επιμέλεια κειμένου:
ΓΙΩΡΓΟΣ Π. ΚΑΡΑΛΗΣ**

Γραμματέας Συλλόγου Διπλωματούχων Μηχανικών ΟΣΕ (1978-1982). Από εκεί μεταπήδησε στο ΤΕΕ ως μέλος της Δ.Ε., του οποίου ταυτόχρονα υπήρξε οικονομικός υπεύθυνος από το 1982 έως το 1990 και από το 1994 έως το 2006 και Β' αντιπρόεδρος από το 1997 έως το 2006, υπό τρεις διαφορετικούς προέδρους. Παράλληλα, επί 12 χρόνια (1994-2006), υπήρξε μέλος της Γενικής Συνέλευσης του ΙΕΚΕΜ/ΤΕΕ ΑΕ.

Όσοι, στη μακρά αυτή παρουσία του στο ΤΕΕ, συνεργάστηκαν μαζί του, μιλάνε για «μια λαμπρή προσωπικότητα που αποτελούσε την ήρεμη δύναμη στο ΤΕΕ». Άλλωστε, είναι χαρακτηριστικό ότι απ' όπου και αν πέρασε στην επαγγελματική και συνδικαλιστική πορεία του, έκανε φίλους που τον σέβονταν και τον εκτιμού-

λο...» είχε πει κάποτε σε συνεδρίαση της Αντιπροσωπείας του ΤΕΕ (17/05/2003). «Πιστεύω ότι στο ΤΕΕ πρέπει να λειτουργούμε πολιτικά και να κάνουμε σύνθεση των απόψεων, με στόχο να υπάρχει μια ευρύτερη συναίνεση» είχε πει μια άλλη φορά (21/1/03), ενώ επέμενε ότι «δεν πρέπει να μας διακρίνει εσωστρέφεια στα θέματα του ΤΕΕ» και τόνιζε ότι «χρειάζεται να πούμε ξε-

Αν και τα θέματα και τα προβλήματα των μηχανικών τον απορρόφησαν σε όλη την επαγγελματική και συνδικαλιστική διαδρομή του, ποτέ δεν ξέχασε ότι στην κορυφή του ΤΕΕ έφτασε προερχόμενος από το Όρος Ρεθύμνου. Απόδειξη ότι από το 1992 έως και σήμερα είναι πρόεδρος του πολιτιστικού συλλόγου «Ο Βρύσινας» του ορεινού χωριού του Ψηλορείτη.

